

29. Odpoveď podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky M. Lajčáka na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky M. Ritomskej podanú 12. septembra 2013 vo veci zaujatia stanoviska k situácii v Sýrii a na Blízkom východe

Miroslav Lajčák

podpredseda vlády a
minister zahraničných vecí a európskych záležitostí
Slovenskej republiky

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 09-10-2013		
Číslo spisu: PRED-724/2013		
Listy: 12	Prílohy:	
RZ	ZH	LU

Bratislava 7. októbra 2013
Číslo: 103.787/2013-KAMI

Vážená pani poslankyňa,

dovoľte mi, aby som odpovedal na Vašu písomnú interpeláciu týkajúcu sa situácie na Blízkom východe a v širšom regióne, osobitne v Sýrii a Egypte a v súvislosti s útokmi na kresťanské komunity.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR vývoj v regióne Blízkeho východu a severnej Afriky sleduje a pravidelne k nemu vyjadruje stanoviská. Pozície odsudzujúce násilie tlmočíme na diplomatickej úrovni v rámci bilaterálnych kontaktov a na medzinárodných multilaterálnych fórach, v Bruseli alebo v inštitúciách OSN. Útoky z dôvodu náboženskej, etnickej, či národnostnej príslušnosti sú vážnym porušením ľudských práv. Okrem historických skúseností vychádzajú naše postoje i zo Strategického rámca EÚ pre ľudské práva a demokraciu a jeho akčného plánu, ako aj zo záverov Rady EÚ pre zahraničné veci o ľudskoprávných prioritách z júla 2013. Na ich základe boli napr. pripravené Usmernenia EÚ o náboženskej slobode, s cieľom jej podpory za hranicami EÚ. MZVaEZ SR sa prípravy usmernení aktívne zúčastňovalo. V oblasti slobody náboženstva vyvíja EÚ aktivity aj na ľudskoprávných fórach na pôde OSN, často formou predkladania rezolúcií, ktoré SR prirodzene podporuje.

V čase konfliktných situácií a predovšetkým občianskych vojen sú náboženské aj etnické menšiny vystavené zvýšenému riziku. Nezriedka sú terčom útokov, pretože sa od nich očakáva podpora niektorej zo strán konfliktu. Nie je tomu inak ani v prípade autochtónnych kresťanských komunít na Blízkom východe. Čo sa týka Egypta, zášť voči kresťanom bolo možné pozorovať už počas vlády prezidenta Mubaraka, no naplno sa prejavila najmä po spoločenských zmenách po Arabskej jari. Eskalácia nenávisti a násilia v auguste 2013 bola spôsobená najmä obviňovaním kresťanov z podpory mocenskej zmeny. V Sýrii sa začal vzťah ku kresťanom meniť od rozpútania ozbrojených aktivít proti vláde prezidenta al-Asada. Protivládne sily kresťanov obviňujú zo servilnosti voči režimu, hoci ich postoje boli dané skôr skúsenosťami s militantami (v Sýrii aj v Iraku) a obavami o svoj osud po prípadnom uchopení moci radikálmi.

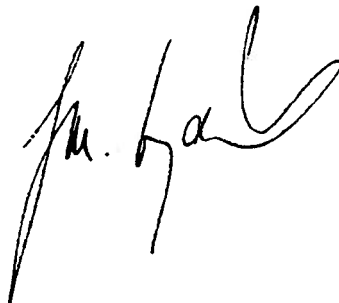
Na nevraživosť voči kresťanom a menšinám všeobecne je ale potrebné nahliadať aj v regionálnom kontexte. Vyhrocovanie emócií vnímame vo väčšine krajín Blízkeho východu a severnej Afriky, v ktorých došlo k posilneniu politického islamu a zhoršeniu bezpečnostnej situácie. Nepokoje umožnili širšie a slobodnejšie pôsobenie extrémistov, ktorí chcú vymazať menšiny a ich tradície z regiónu. EÚ v záveroch augustovej Rady pre zahraničné veci jednoznačne odsúdila útoky na koptských kresťanov, ničenie kostolov a štátnych inštitúcií a vyzvala na ochranu slobody vierovyznania. Finančná, materiálna aj politická pomoc Slovenska a EÚ blízkovýchodným krajinám postihnutým násilím je primárne orientovaná na všetkých, ktorí potrebujú pomoc, bez ohľadu na ich konfesiu.

Sýrska kríza pokračuje tretím rokom. Slovenská republika sa od jej začiatku opakovane a na celom rade medzinárodných fór vyslovuje za politické riešenie konfliktu. Zdôrazňujeme potrebu humanitárnej pomoci trpiacemu obyvateľstvu a zastavenia násilia. Po bezohľadnom použití chemických zbraní proti civilistom, ktoré prekročilo limity akejkoľvek tolerance a je závažným zločinom proti ľudskosti, hrozila v Sýrii medzinárodná intervencia. Chemický útok bol nespochybniteľným porušením medzinárodného práva a aj Slovensko nevyhnutnosť reakcie medzinárodného spoločenstva podporovalo, s dôrazom na to, že musí takisto rešpektovať medzinárodné právo. Vo vyhlásení MZVaEZ SR sme preto privítali jednomyselné prijatie rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN dňa 27. septembra 2013, ktorá zadefinovala rámec pre čo najrýchlejšiu likvidáciu chemických zbraní na území Sýrie. Odovzdanie chemických zbraní a ich následné zničenie považujeme za pozitívny krok správnym smerom. Môže nielen zmierniť napätie v oblasti, ale aj zabrániť možnosti opätovného použitia chemických zbraní. Tento postup by zároveň mohol vytvoriť predpoklad pre obnovu spolupráce medzinárodného spoločenstva vrátane kľúčovej úlohy Bezpečnostnej rady OSN. Dôležité je tiež riešenie samotného konfliktu v Sýrii, kde SR naďalej podporuje snahu o hľadanie politického východiska v zmysle ženevského procesu. Očakávame tiež, že Medzinárodný trestný súd bude poverený prešetriť podozrenia zo závažného porušovania ľudských práv.

Zhoršovanie situácie v Sýrii spôsobilo humanitárnu katastrofu, ktorá zasahuje celý región. Sýrski utečenci stále odchádzajú najmä do arabských krajín a Turecka. V snahe zmierniť utrpenie sýrskeho obyvateľstva Slovensko podporuje poskytnutie dodatočných prostriedkov krajinám susediacim so Sýriou, aby boli lepšie schopné zaistiť potreby utečencov. Doteraz SR pre sýrskym utečencom v Turecku, Iraku a Jordánsku humanitárnu finančnú i materiálnu pomoc v hodnote 190.000 eur. Pomoc bola poskytnutá prostredníctvom Medzinárodnej organizácie pre migráciu, Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov a UNICEF. V rámci našich možností hodláme v pomoci aj naďalej pokračovať.

Vážená pani poslankyňa, dovoľte mi uistiť Vás o pevnom odhodlaní rezortu diplomacie zasadzovať sa na všetkých medzinárodných fórach za potieranie násilia a prenasledovania, za dôsledné rešpektovanie a posilňovanie ľudskoprávnych štandardov a práv osôb patriacich k menšinám vrátane práv a ochrany príslušníkov náboženských menšín na Blízkom východe a v severnej Afrike.

S pozdravom

Na vedomie:

predseda Národnej rady Slovenskej republiky

Vážená pani
Mária Ritomská
poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky
Bratislava